

DELAVSKA POLITIKA

GLASILO SOCIALISTIČNE STRANKE JUGOSLAVIJE.

Uredništvo je v Mariboru,
Ruška cesta 5, poštni predal 22.
Rokopisi se ne vračajo. Nefrankirana pisma se ne sprejemajo.
Uprava: Maribor, Ruška cesta 5, poštni predal 22.
Ljubljana VII., Zadržni dom.

Izhaja vsako sredo in soboto.

Naročnina za državo SHS znaša mesečno 10 Din, za ino-
zemstvo mesečno 15 Din.

Malih oglasov, ki služijo v posredovanje in socialne namene
delavstva ter nameščencev, stane vsaka beseda 50 para. De-
bela tiskana beseda stane 1.— Din. Malih oglasov trgovskega
značaja, stane beseda 1.— Din. V oglasnem delu stane pe-
titna enostolpna vrsta 1.50 D. Pri večjem številu objav popust.
Čekovni račun: 14.335. — Reklamacije se ne frankirajo.

Štev. 15.

Sreda 22. februarja 1928.

Leto III.

Nemški parlament pred razpustom.

Kar se je domnevalo, to se je zgo-
dilo. Nemški meščanski blok je zašel
svojo politiko v zagato in ne ve več
ne kod ne kam. Družba je malo pre-
več pisana, da bi mogla delj časa
harmonirati. V Nemčiji bo to vedno
tako, dokler se ne bodo duhovi po-
polnoma ločili.

Legislativna perijoda nemškega
Reichstaga gre h koncu in klerikalci
so hoteli še v zadnjem trenutku izko-
ristiti, da bi se sprejel nov šolski za-
kon, ki bi dal cerkvi več pravic —
to je večji vpliv, če že ne monopol
nad šolo. Sedaj so šole v Nemčiji ve-
činoma simultanske — nadkonfesio-
nalne, to pa klerikalci ne ugaja.

Oni so prepričani, da bo novi par-
lament še manj dostopen za njihove
težnje, zato so hoteli vtihtopiti v
zadnjem hipu nov zakon, ki bi jim
vrnil šolske pravice. In ker se cen-
trumu stvar ni posrečila, hoče sedaj
izvajati konsekvence ter razbiti blok.
Predsednik Hindenburg si je silno
prizadeval preprečiti razpust parla-
menta v tem neugodnem času, ki se ga
njegovi junckerji, nemški nacionalci,
silno boje.

Hindenburg pa je vsaj to dosegel,
da ostane vlada še za nekaj dni sku-
paj ter da reši zasilen delovni pro-
gram, ki obsega predvsem proračun.
Volitve bi se morale vršiti 13., ozi-
roma 20. majnika.

Tudi ostale meščanske stranke
se volitev boje, najbolj pa, kot že ome-
njeno, nacionalci ali junckerji, ki so
imeli pri zadnjih volitvah sijajno ko-
njunkturo, kakršne ne bodo nikoli več
imeli. Pri volitvah 4. maja 1924 so
oni zvišali število svojih mandatov
od 65 na 99. Tudi »Hakenkreuzlerji«
ali kakor se oni imenujejo »Völkli-
sche«, so poskočili od prvotnih 3
mandatov na 32. Tretja stranka, ki
je silno napredovala, so komunisti,

ki so poskočili od 16 na 62, vseka-
to na račun bivših neodvisnih, ki so
se zopet združili z socialno demokra-
cijo. To je bilo v času silne inflacije,
v času, ko je bila Nemčija skoraj do
polovice zasedena po antantinih če-
tah. Tudi še sedaj je deloma ozemlje
ob Renu zasedeno, vendar pa so
mnogi kraji že prosti. Nemčija se je
medtem popravila. V zadnjih mesecih
so se vršile razne volitve v deželne
zbornice in občine in pri tej priliki se je
pokazal silen preokret nemškega
prebivalstva in sicer na levo!

Hakenkreuzlerji so ponekod iz-
gubili vse mandate, medtem ko so
nacionalisti izšli zelo decimirani iz
volilne borbe. Tudi komunisti so
nazadovali. Zatorej ima socialna de-
mokracija od vseh strank tokrat naj-
več šans in celo nasprotniki ji priso-
jajo 30—40 novih mandatov.

Na vsak način bo ta stranka v no-
vem parlamentu igrala zelo pomemb-
no vlogo. Socialisti so dobili pri zad-
njih volitvah okroglo 6 milijonov
glasov ter 100 mandatov. Komunisti
pa 3.6 milijona in 62 mandatov. To je
skoraj deset milijonov marksističnih
glasov. Ako bi bili zedinjeni, bi z
lahkoto dosegli 15 milijonov. Nem-
ški parlament nima stalnega števila
poslancev. Isto je odvisno od števila
oddanih glasov. Ako je udeležba sla-
ba, jih je manj, ako pa močna, jih je
več. Na vsakih 60.000 oddanih gla-
sov odpade po 1 mandat. Stranka,
katere lista doseže vsaj v enem volil-
nem okrožju mandat, ima pravico tu-
di na ostanke iz cele države, ki se
dele po državni listi. Sedaj je 487 po-
lancev, ki so razdeljeni na 13 strank.

Na vsak način bo slika novega
državnega zbora mnogo drugačna.
Ves mednarodni proletariat se že v
naprej veseli ter pričakuje željno
zmahe nemških sodrugov.

Ministrska bolezen.

Ministrska bolezen je tudi svoje
vrste problem, je pravzaprav pristno
jugoslovanska nadloga, s katero se mo-
ra pravoveren politikar vendar baviti.
Kadar nastane vladna kriza, tedaj
mora ta ali oni minister na vsaki na-
čin zboleti. To se zgodi zlasti takrat
rado, kadar se vladna kriza za tega
ali onega ministra neugodno razple-
ta. Tako so n. pr. tekom sedanje kri-
ze nekega dne listi poročali, da je ne-
ki minister naglo zbolel, da je moral
nujno v posteljo, komaj da je še mo-
gel povedati, da ne sprejme sploh
nobenega resorsta ve, da bo obrnil
politiški hrbet in da se bo podal v
inozemsko zdravlilišče.

Ministromi tovariši in prijatelji pa
pri taki izjavi še ne obupajo, marveč
se nadaljuje s političnimi konferen-
cami in posvetovanji. Ako se v ta-
kem slučaju zgodi, da se kriza zasuje
zopet v drugo smer, potem lahko
nastopi sprememba tudi v ministro-
vem zdravstvenem stanju in je po-
tem cel prvoten program postavljen
na glavo. Minister prekliče svojo
prvotno izjavo in se vrne v politiko
in k resoru.

Tak prevrat se lahko izvrši v te-
ku 24 ur.

Mi, navadni zemljani, bi pripomni-
li k temu v glavnem eno, in to je:
da so ministri zelo slabi patrioti.
Skoraj vsak minister v krizi se gre
navadno zdraviti v inozemstvo, na-
mesto, da bi se zdravil doma in s tem
dal ostalim sodržavljanom dober
vzгляд. Mi se sicer radi bahamo, ka-
ko da je naša država bogata na vse-
mu, kar more narava človeštvu nu-
diti. Pri nas je raznovrstna klima, mi
smo bogati na kopališčih, zdravili-
ščih itd., ki ne zaostajajo celo za naj-
slavnejšimi v Evropi, če že ne na ce-
lem svetu. In vendar, naši ministri ne
zaupajo domačim lekem.

Tak patriotizem gotovo ni v prid
naši državi. Kakor ni v prid naši dr-
žavi, če se naši vagoni in stroji po-
pravljajo v inozemstvu, kjer stanejo
popravila vsaj štirikrat toliko kot bi
stala doma. Pri tem gre naš denar v
tujino, naši delavci pa skozi prste
gledajo ter stradajo. Ravno tako je z
ministri. Tudi oni nosijo svoj — ne
ravno težko — zaslužen denar v ino-
zemstvo. Ako torej ne zaupajo mini-
stri sami domačemu zdravljenju, kako
naj zaupajo drugi ljudje, katerim je
njih zdravje ravno tako dragoceno,
kakor gg. ministrom njihovo?

pa tudi morda ne taki, kakor bi si jih
minister za socialno politiko sam že-
lel. Pri vsaki stvari je treba računati
z idealom in pa s tem, kar se v da-
nih razmerah da napraviti. Na žalost
je mnogo tega, kar smo opravičeno
pričakovali iz pravilnikov, ki so bili
zadnje mesece izdani, izostalo. Ven-
dar je poudariti, da leži glavna krivda
za to v tem, da vlada v sedanjem par-
lamentu delavstvu absolutno sovražno
razpoloženje.

Glede Pravilnika za podpiranje
brezposelnih omenjam posebej: Sred-
stva, ki se zbirajo v ta fond, so ne-
zadostna. Borze dela v Ljubljani, Ma-
riboru in Celju so vpisale to zimo ve-
liko število sezonskih delavcev, zi-
darjev, stavbinskih tesarjev, mizar-
jev. Te stroke so vsako zimo najmanj
tri mesece brez posla. Pred vojno je
bilo to vprašanje vsaj do neke mere
urejeno. Ti delavci so bili v poletnih
mesecih bolje plačani, nego drugi,
tako, da so si lahko prihranili nekaj
za zimske mesece. Danes pa se opa-
ža, da izpodriva kvalificiranega zi-
darja navaden težak, ki se pa ne pla-
čuje tako, kakor bi odgovarjalo pred-
vojni plači zidarja, ampak s 30 do 40
dinarji na dan. Pride zima in 3000 do
4000 sezonskih delavcev bi imelo pol-
no pravico iskati pri Borzah dela
podporo. Izboljšanje med sezonskih
delavcev je posvetiti iz tega razloga
največjo pažnjo. Ker upravni odbor
Borz dela še ni pričel poslovati, se
tudi večjih ukrepov ni moglo storiti.
Tako so se denarni krediti dosedaj
enakomerno delili na posamezne me-
sece, kar je napačno, ker je brezpo-
selnost po zimi večja, in ker skrbje
v poletnih mesecih Borze dela za
zmanjšanje brezposelnosti tudi s pro-
duktivnimi krediti. V pravilniku za
brezposelno podporo je določeno, da
se izplačuje v gotovini le en del zbra-
nih sredstev, en del pa ostane rezer-
viran za zidanje. Zato je v tem, da se
izplačuje oni del podpor, ki se izpla-
čuje v denarju, v enakih obrokih v
poletnih kakor v zimskih mesecih, ve-
lika napaka. Na ta način dobivajo
delavci ravno zimske mesece mnogo
manj, kakor pa poletne. Če se bo v
bodoče to upoštevalo, bomo naval
brezposelnosti lažje obvladali kakor
letosnjo zimo.

Ponovno pa je treba poudariti, da
so sredstva, ki so na razpolago, ne-
zadostna. Sezonski delavci bodo mo-
rali misliti tudi na samopomoč. Stav-
binski delavci nimajo v Sloveniji no-
bene prave strokovne organizacije.
Treba bi bilo, da se organizirajo v
solidno strokovno organizacijo, ki bi
zbirala poleti prihranke za zimske
mesece.

Glede Pravilnika o obratnih za-
upnikih je treba poudariti: Glavno,
kar manjka tu, je nezadostna zaščita
delavskih zaupnikov. Tu je nezado-
sten že zakon. Zbornica je storila vse,
da se popravi to hibo. Stavila je to-
zadevne predloge, a pri tem pri kon-
čni redakciji ni uspela. Osnutek Pra-
vilnika, ki je bil predložen na anketi
v Beogradu — zadnji, ki je bil naši
zbornici predložen — je bil zado-
voljen in mnogo boljši od tega, ki je bil
končno izdan. Toda na anketi v Beo-
gradu delodajalci sploh niso hoteli
razpravljati o pravilniku in so demon-
strativno zapustili dvorano. Ta odpor
se je naknadno očitno krepko uve-
ljal in tako je prišlo do tega, da je
ministrstvo pravilnik poslabšalo. Mi
nismo dali na to nikdar pristanka,
povedali pa smo o priliki zadnje in-
tervencije, da smatramo, da je tudi
pravilnik, ki predstavlja le 10 km
mного daljše poti boljši, kakor pa da
bi se z mesta sploh ne ganil. Če se

piše pri takem položaju, da je izdani
pravilnik pravilnik Delavske zborni-
ce, je to nesmiselna demagogija. De-
lavska zbornica ni državna zakono-
dajna ali izvršilna oblast. Tega ne
poudarjam zato, da bi metal krivdo
na kako drugo instanco. Prepričan
sem celo o osebni dobri volji ministra
za socialno politiko. Toda v politiki
se računa z danimi silami, ne z dobro
voljo. Nauk iz tega je ta, da niti mi-
nister ne more delavstvu prinesiti te-
ga, kar moči delavstva ne odgovarja
in da je treba večati predvsem dejan-
sko moč delavstva.

Vprašanje, ali naj volijo rudarji
zaupnike po tem novem Pravilniku,
ali pa po Pravilniku, ki je zanje veljal
doslej, morajo proučiti in rešiti kom-
petentni interesi sami. Dne 17.
t. m. se bo vršila o tem anketa, katere
se udeleži tudi Delavska zbornica.

Delavska zbornica je dobila od
velikega župana poziv, da se izjavi,
kakšno stališče bi zavzela proti vlogi
gremija trgovcev, da se v nov rudar-
ski zakon ne vnese določba, da se
plača rudarja ne sme rubiti. Zbornica
se je izjavila proti temu. Zakaj v tem
slučaju bi se nujne bodoče potrebe
zaposlavljal za manj nujnimi trenot-
nimi potrebami. Mislim, da je tudi to
stališče pravilno in ga bo rudarsko
delavstvo gotovo odobrilo.

Stanovanjski zakon je odpravljen.
To more imeti za posledico, da bodo
v času, ko primanjkuje stanovanj, ce-
ne stanovanj nesorazmerno poskočile.
Brez strehe bodo ostali predvsem
oni, ki tako visokih stanarin ne bodo
mogli plačevati. Dosedaj je v Ljub-
ljani 1200 stanovanjskih odpovedi. To
grozi postati za Ljubljano prava ka-
tastrofa, kakor je bila svojčas po-
tresna katastrofa. Naloga zbornice je,
da stori vse, kar je še ob dvanajsti
uri mogoče.

Končno naj še enkrat poudarim,
kakšna je funkcija Delavske zbornice
napram oblastem in podjetjem. De-
lavska zbornica ne izdaje zakonov in
ne more ukazovati podjetjem. To naj
se pri kritiki njenega dela vedno upo-
števa. Napram oblastem more zbor-
nica vršiti to, da zbira statistične in
druge podatke in izdaja mnenja, ter
prihaja z njimi pred tiste, ki odloču-
jejo. Vendar odločevati o tem, kaj
bodo ti organi storili, zbornica ne
more. Ona ni javna oblast. Zato so
merodajni za oceno njenega dela njeni
predlogi, nikdar ukrepi oblasti. Na-
pram podjetjem se mora omejevati
Delavska zbornica na to, da posre-
duje za delavce pri podjetjih. Tudi tu
je odločitev pri sedanjem sistemu go-
spodarstva skoro izključno v rokah
podjetij. Delavci se na zbornico za
intervencije radi obračajo, ker marsi-
kdo ne more ali ne zna svojih inte-
resov pred podjetnikom zagovarjati.
Tu je naloga Delavske zbornice in
obratnih zaupnikov, da nudijo posa-
meznemu delavcu pomoč. A tudi tu-
kaj ima odločitev koncem koncev v
rokah podjetnik. Zato naj se meče
krivdo za neuspelo intervencijo ved-
no nanj, na zbornico pa le v toliko,
v kolikor bi bilo njeno posredovanje
slabo.

Prisiliti more podjetnika, da upo-
števa delavske težnje le v strokovnih
organizacijah organizirana moč de-
lavstva.

Prisiliti bi ga mogla k temu tudi
politična moč države, a le take dr-
žave, ki bi smatrala, da je upravičena
in poklicana regulirati tudi najvažnej-
ši delovni odnos, to je zaposlitev in
odpust ter višino mezd. Je čudno, da
tega danes ni. Če kdo koga razžali,
je kaznovan. Toda če odpusti pod-
jetnik delavca neupravičeno in uniči

Iz plenarne skupščine Del. zbornice za Slovenijo.

(Konec.)

Tajnik Delavske zbornice Uratnik
je nadaljeval:

V dobi od zadnje plenarne skup-
ščine je prišlo v veljavo več pravil-

nikov. K vsem tem pravilnikom bi
pojasnil eno:

Vsi ti pravilniki niso taki, kakor
je to Delavska zbornica predlagala,

s tem njegovo eksistenco, ni oblasti, na katero naj bi se mogel delavec pritožiti. Če jemlje podjetnik brez potrebe delavcu velik del njegovega zaslužka, je ni instance, na katero bi se mogel pritožiti. Te pravice pri današnjih zakonih nima ne državna oblast, še manj pa Delavska zbornica. Ni prav, da jo nima — a tako je in to je treba z vso odkritostjo povedati.

Kdor bi hotel delavstvo zavajati in mu praviti, da je drugače, ali pa da se more to spremeniti brez velikih

naporov z njegove strani, bi ga zavajal in mu zelo škodoval.

Delavska zbornica se je tega vedno zavedala.

Vedno je radi tega po možnosti podpirala strokovne organizacije, ki lahko predstavljajo dejansko moč delavstva, četudi majhno, in vsa stremjenja, ki gredo za tem, da se omeji gospodstvo podjetnika nad delavci in nameščenci, kar bi položaj delavstva v družbi šele s temelja spremenilo.

Dnevne novice.

Shod stanovanjskih najemnikov.

Strokovna komisija za Slovenijo je sklicala za nedeljo 19. februarja protestni shod proti ukinitvi stanovanjskega zakona.

Shod je bil dobro obiskan. Dvorana nabito polna in velika dvorana je odmevala ogorčenja nad nečuvnim postopanjem hišnih posestnikov.

Shodu je predsedoval in ga spretno vodil naš sodrug Jernejčič, za Strokovno komisijo pa je poročal sodrug Jurij Stanko. S. Stanko je opravičil odsotnega s. Petejana, na to pa obrazložil stališče, ki ga je zavzel s. Petejan ob priliki parlamentarne razprave glede podaljšanja stanovanjskega zakona. Posebej pa je ožigosal še postopanje železniške direkcije pri gradnji železničarskih stanovanj.

Za Socialistično stranko Jugoslavije je govoril s. Stanko Likar. V svojem govoru je pred vsem omenil, da se hišni posestniki ne strašijo deložacijske katastrofe in celo njihova organizacija ščuje hišne lastnike, da vztrajajo na ukinitvi stanovanjskega zakona, češ, da je podaljšanje zakona zgolj socialistična demagogija. Ker je s. Stanko Likar tudi član stanovanjskega odseka, je navedel, da bo občina takoj začela graditi 150 zasilnih stanovanj, ob enem pa z davščinami in drugimi sankcijami prisilila hišne posestnike k popustljivosti in obvarovala stanovanjske najemnike pred grozečo katastrofo. Po govoru s. Stanka Likarja so navzoči zborovalci burno pritrdjevali.

Za društvo stanovanjskih najemnikov je govoril njegov predsednik Vencajz. Iz svoje bogate izkušnje je utemeljeval potrebo, da se ljubljanski stanovanjski najemniki postavijo v bran proti ukinitvi stanovanjskega zakona in posebej pa še orisal nepravilno in zgrešeno stanovanjsko akcijo ljubljanskih gerentov in komisarjev. Ob glasnem protestu vsih navzočih je protestiral predsednik Vencajz proti nepravilni in edinstveni praksi ljubljanskega sodišča v stanovanjskih zadevah.

Za skupino okoli »Enotnosti« se je dr. Milan Lemež pridružil resoluciji Strokovne komisije.

Za društvo delavskih žen in deklet je govorila še s. Ajdiškova. Ženamat bi morala prenesti največje gorje, če bo uspelo hišnim posestnikom, da izvedejo sodne odpovedi. Zato se tudi delavska žena, delavska mati pridružuje protestni akciji in bori za stanovanjsko zaščito.

Po lepem govoru s. Ajdiškove, ki je pozvala vse k slogi in združitvi, je prečital s. Vuk protestno resolucijo Strokovne komisije, ki je bila ob soglasnem pritrdjevanju sprejeta.

Shod Strokovne komisije ne more in ne sme ostati brez odmeva, to naj bo volja vseh stanovanjskih najemnikov.

Odkar sede klerikalci v Okrožnem uradu, so se tam razmere še bolj poslabšale. Zadnjič smo poročali, da so na čisto svojevrsten način »izvolili« 2 zastopnika v odbor za Borze dela. Niso pri tem nič upoštevali dejstva, da je Okrožni urad delavska institucija, ki si jo je priboril socialistični razred in da so naše socialistične organizacije najjačje delavske organizacije v Sloveniji. Ob isti priliki so sankcionirali tudi drugo za delavstvo nesprejemljivo nasilje. Mariborsko delavstvo si je svoj čas izvajalo izplačevanje bolniških podpor na licu mesta. Kar naenkrat pa pridejo klerikalci in ustavijo to izplačevanje, s katerim je bilo delavstvo splošno zadovoljno. Že način, kako so to storili, je vse obsodbe vreden. Na zadnji seji sta pa ss. Ošlak in Čobal to početje temeljito skritizirala in stavila predlog, da se hranarina v vseh večjih mestih na licu mesta izplačuje, v Mariboru pa naj se takoj zopet začne na stari način izplačevati. Klerikalci so prišli radi svoje samogrešnosti precej v zadrego, iz katere so se skušali skopati z vsemi mogočimi sredstvi in argumenti. Poslali so v boj zoper takojšnje izplačevanje hranarin skoro ves vodilni uradniški aparat. Nad dve uri se je govorilo o tem socialističnem predlogu, ki je bil potem odklonjen z vsemi proti 2 glasovoma. Značilno je, da je proti izplačevanju hranarine na licu mesta glasoval tudi Mariborčan g. Semenič, kar si bo tudi dobro zapomniti. Delavstvo je radi

teh novosti in tudi drugega nereda na Okrožnem uradu upravičeno razburjeno.

Podtikanje brez dokaza je naslednja vest v nedeljskem »Slovencu«. Strel na hišnega gospodarja. Na g. K., lastnika večje hiše v Poljanskem okraju, je bil oddan predvčerajšnjim na dvorišču hiše strel iz revolverja, ki pa je zgrešil cilj. Radi teme ni bilo mogoče ugotoviti, kdo je streljal, domnevajo pa, da neki najemnik, kateremu je bilo pred kratkim odpovedano stanovanje.

Dinarja več ne sprejemajo. Kakor pripovedujejo naši železničarji, ki vozijo z vlaki preko meje, si ne morejo na avstrijskih in na ogrskih tleh niti južine več kupiti, ker noben trgovec ne vzame dinarja!

Monoštersko »staro železje«, je končno res postalo staro železje. Tistih pet vagonov strojnic in pušk, ki jih je Italija poslala za novo leto Madžarom, pa so jih k sreči avstrijski cariniki na meji odkrili, je bilo zadnji petek na licu mesta v Monoštru (St. Gotthard) javno uničenih. Radi tega orožja je nastal mednarodni konflikt; države male antante so protestirale pri društvu narodov, a Ogrska je skušala tajiti, češ da je v vagonih samo staro železo in da ni namenjeno za Ogrsko temveč za Poljsko, in nazadnje so sploh pravili, da so vagoni izginili. No, sedaj je pa bila vsebina vseh petih vagonov v prisotnosti zastopnikov Društva narodov, Jugoslavije, Čehoslovake, Rumunije in Avstrije razbita. Pred vagoni so postavili velika nakovala in širokopleči kovači so z vidnim veseljem udrihali po sestavnih delih strojnic in jih razbijali. Cevi so se uničevali z autogeničnimi stroji, leseni deli so se pa sežgali. Aparat za snemanje filmov je posnel ves dogodek za arhiv Društva narodov. Zandarmerija je razganjala publiko, ki je z zadovoljstvom opazovala to početje, madžarski oficirji pa so z zobmi škripali.

Izseljevanje. V mesecu decembru 1927 se je izselilo iz Hrvaške in Slavonije 426 oseb, Dalmacije 401, Slovenije 215, Vojvodine 211, Srbije 97, Bosne in Hercegovine 53, Črne gore 22, skupno 1425 oseb. V letu 1927 se je izselilo skupno 21.967 oseb, za 3746 več kakor v letu 1926. Največ se jih je izselilo v Argentino, v Severno Ameriko, Urugvaj, Avstralijo in Kanado.

Konec visoke ameriške konjunktore. Število brezposelnih v Severni Ameriki se giblje med 4 in 5 milijoni. Zato je minister Davis izjavil, da bo treba preprečiti, da bi se z ameriškim denarjem podpirala inozemska industrija, ki ameriški konkurira. V New Yorku je že prišlo med policijo in brezposelnimi do spopadov. Sicer so to poročila iz angleških virov, ki baje niso popolnoma zanesljiva.

Cenen nakup blaga

in k temu še znatne plačilne olajšave samo pri dobro znani tordki

L. ORNIK

Maribor, Koroška 9

Bogata izbira vsevrstnega tekstilnega blaga in vseh oblačilnih predmetov.

Vse kar kdo za obleči si želi
Pri ORNIKU na obroke lahko dobi.

Kovinarski konflikt v srednji Nemčiji grozi zavzeti velike dimenzije. Podjetniki groze z izprtjem 800.000 delavcev. V Berlinu samem bi bilo od izprtja 250.000 kovinarjev prizadetih. Strokovna sekcija uradništva in tehničnega personala v kovinarski industriji se je izjavila z delavstvom solidarno s tem, da namerava mezno pogodbo odpovedati. Po zadnjih poročilih pa še ni izključeno, da se bo dal konflikt mirnim potom poravnati. Poravnalna komisija, iz zastopnikov podjetnikov in zastopnikov stavkovnega vodstva, se je zedinila na povišanje plač za vse kategorije po 5 pfenigov na uro, kar stopi v veljavo z dnem, ko se delavstvo zopet vrne na delo. Razen tega se ne sme nikogar radi štrajka odpustiti ali preganjati. Za ponedeljek, 20. februarja bile so sklicane konference obeh grup, kjer se ima odločiti. Nemški delavci so dosedaj delali več kot osem ur dnevno. Plus je šel za reparacije — vojno odškodnino. Sedaj pa so se naveličali delati to »ekstra« pokoro ter pravijo, da niso oni vojne zakrivali, da bi šla vojna odškodnina izključno na njih račun, med tem ko kapitalisti ničesar ne žrtvujejo ter bogatijo, kot prej. Seveda: Podjetniki niso za skrajšanje delovnega časa in hočejo delavce ustrahovati z izprtjem. Delavci so sicer dobro organizirani, vendar so tudi podjetniki združeni v silnih trustih, ki razpolagajo z ogromnimi denarnimi sredstvi. Tak boj bo znal še hujše učinkovati na Nemčijo, kot je predlanski rudarski štrajk učinkoval na Anglijo.

Štrajk čeških rudarjev traja že drugi teden, a pogajanja med štrajkovnim vodstvom in kartelom rudniških podjetnikov še niso privedla do nobenega rezultata. Štrakovno vodstvo je odredilo, da se imajo v vseh jamah vzdrževati najnujnejša opravila, kakor ognjeglasna straža, preprečevanje zasipov in služba pri vodnih sesalkah. Neodgovorni komunistični hujšakci pa hujšajo rudarje k aktivnemu upor in spuščajo prepre-

ANGELO CERKVENIK:

Očiščenje,

11

križeva pot mnogih, ki so verjeli v lepoto in ljubezen, tragedija v šestih scenah.

Žena: Zelo me žalosti, a povedati vam moram: Ni vas klofotal on, ona vas je oklofotala...

Ravnatelj: Reči hočete, da ne bi mogli vi kaj podobnega napraviti!

Žena: Tega nisem hotela reči. Sploh se nisem v ničemur hotela primerjati z vašo gospo ženo.

Ravnatelj: Kako si drznete kaj takšnega sploh ziniti!

Žena (se nasmehne, mirno): To res ni predrznost! Saj bi, naposled, takšno primerjanje ne moglo prav nič škodovati vaši gospej ženi... o jaz... ne, ne! Ne pride mi na um, da bi hotela biti katerikoli omoženi ženski enaka. Rada vam priznam: manj vredna sem... Že davno sem si glede na to vstvarila povsem jasno sliko in se nisem nikdar precenjevala... A mislila sem, da vendarle nima prav nihče pravice kaliti mi življenski mir; hotela sem, da bi mi soljudje pustili uživati ta mir, ki ga tako ljubim.

Ravnatelj: Zakaj tedaj izzivate?

Žena: To vprašanje bi bilo smešno, da ni zame tako žalostno.

Ravnatelj: Zakaj ste prišli predsinočnjim na ples, če niste nameravali izzvati me? Če ljubite le mir, po čemu ste hodili v razburkano valovje Silvestrovanja? In če ste že prišli, zakaj niste mirno in spodobno sedeli v kotu?

Žena: Z isto pravico bi vas lahko tudi jaz vprašala: Zakaj ste pisali mojemu možu tisto razžaljivo pismo? Zakaj neprenehoma motite najin mir? Zakaj se vaša gospa žena ob vsaki priložnosti zaletava vame in mi ne privoščiti tiste trohice miru, ki sem si je s trpljenjem tako krvavo odkupila? Zaman vprašujem vas, zaman sem spraševala sebe, zaman kogarkoli... Nihče mi tega ne more povedati...

Ravnatelj: Ne maram poslušati teh čenč! Nisem vas zato klical k sebi! Hotel sem vam le povedati, da bo vaš mož pošteno plačal račun...

Žena: Gospod ravnatelj, pozabimo na vse, kar je bilo, pozabimo na to, da smo se kdaj v življenju videli in poznali, pozabimo in odpustimo si vse...

Ravnatelj: Odpustiti... no, odpustčajo vedno le tisti, ki morajo odpustčati...

Žena: In to smo mi, ste hoteli reči...

Ravnatelj (se zasmeje): Nikakor ne... tudi jaz mu bom vse odpustil (počasi, zlogovano, črko za črko), s-a-m-o...

Žena (hitro, razburjena): Samo?

Ravnatelj: Enaka si morava postati!

Žena: Enaka?

Ravnatelj: Da! Ženo za — ženo!

Žena (se dvigne): Kako podli so ti ljudje tukaj zunaj, kako ostudni!

Ravnatelj: Poceni filozofija? In ta vaš mož, ta ni bil ostuden?

Žena (jezno): Ne moj mož, vaša žena!

Ravnatelj (mirno): Saj ne tajim! Nikakor ne! A zato postanite tudi vi ostudna!

Žena (žalostno): Bila sem že vaša, saj dobro veste! Mogoče je gospod tudi rekel: Ženo za — ženo... Mogoče vas je gospod udaril...

Ravnatelj: Gospod ima druge, važnejše skrbi (se smeje).

Žena (kakor da govori sama s seboj): Čudno, v tej točki se strinjata!

Ravnatelj: Tedaj ste bila... ste se prodajala... za krajcar... In danes ste čislana gospa! Doktorjeva žena! Ne maram vlačuge; doktorjevo ženo hočem!

Žena (odločno): Vi hočete, a jaz nočem!

Ravnatelj: Policijski ravnatelj hoče samo tisto, kar more doseči!

Žena: Jaz nisem — v a š a žena!

Ravnatelj: Moja žena... Ne bi se vdala v temle primeru... prostovoljno pa vselej (se zasmeje).

Žena: V tem primeru?

Ravnatelj: Da! Ali ne veste, da imam usodo vašega moža v teh-le rokah (pokaže svoje roke)? Ali ne veste, da mi je treba ziniti le besedico in vaš mož je jutri že na cesti?

Žena (se prestraši): Tega ne morem verjeti!

Ravnatelj (bobna s prsti po mizi): Vaš mož trguje z morfijem, kokainom in opijem!

Žena: To je laž!

Ravnatelj: Morebiti je to laž, a to res ni važno! Glavno je, da bodo priče potrdile: tako in tako je!

Žena: Priče? Kakšne priče? Priče vendar ne morejo lagati!

Ravnatelj (resno): Povejte mi, prosim: ali ste res tako naivni, ali se le delate tako naivno?

čiti tudi zasilno službo v jamah. Rezultat tega je, da so se delavci na nekaterih rudnikih dali zapeljati in so zapustili zasilno službo, kar je že povzročilo v nekaterih rovih požare, drugod pa vodne zalive. Oblast, to vidi, je postala zelo rigorozna, zandamerijski detažmani so se pomnožili in se je pritegnilo vojaštvo na pomoč. V splošnem se pa vrši štrajk do sedaj disciplinirano, brez ozira na strankino pripadnost rudarjev, ki so prepričani, da bodo morali podjetniki privoliti v njihove zahteve, ki gredo za povišanjem prejemkov. Štrajka 30.000 rudarjev s 100.000 družinskimi člani.

Nemški tekstilni delavci vztrajajo. Velika armada nemških tekstilnih delavcev, ki šteje 750.000 članov, se bojuje vztrajno za osemurni delavnik, ki je bil izgubljen leta 1923 tekom gospodarske depresije. Ko je gospodarska depresija minila, so delavci takoj prešli v ofenzivo. Štiri leta je bilo na stotine stavk in večina delavcev dela zopet 51 ur v tednu, 37.000 delavcev pa 46 ur. Le manjšina še dela 54 ur v tednu. V zadnjem letu so izvajali tudi povišanje mezde od 10 do 25 odstotkov. V delavskih organizacijah je organiziranih 300.000 delavcev, v takozvanih krščansko-socialnih pa 100.000. Strokovna organizacija tekstilnih delavcev lastuje v Berlinu svoj dom. Noben unijski dom v Ameriki se ne more meriti z njim glede dekoracij in čistosti. Knjižnica ima deset tisoč zvezkov, v nji so na razpolago tudi glasila delavskih strokovnih organizacij. Organizacija izdaja tednik na šestih straneh, v katerem prinaša literarno in strokovno gradivo. Zastoj pa čitatelj v njem išče vesti o športih. Za mladino izdaja organizacija poseben list. Iz tega lista se tekstilni vajenec uči delavske filozofije. Svetovna vojna ni odvrnila nemških tekstilnih delavcev od poti, ki vodi do zmage delavstva.

Dolar sveta vladar! Reginald Kenna, bivši angleški finančni minister, je dejal na seji bankirjev: »Ves svet je na dolarski podlagi v pravem pomenu besede. Korektna vrednost zlata ne daje več vrednosti dolarju, pač pa vrednost ameriškega dolarja daje vrednost zlatu.«

Podružnica »Svobode« v šiški sklicuje za dne 2. marca t. l. ob pol 8. uri zvečer občni zbor v gostilni zadružnika Novaka na Vodnikovu ce-

sti v Šiški. Tem potom pa naprošamo sodruge iz strokovnih organizacij in politične stranke, da nas posetijo. Sodrugi, pomagajmo eden drugemu, ter med seboj se podpirajmo! Nas vseh je naloga, da v kulturnih organizacijah združimo naš naraščaj za bodoči delavski pokret. Predsednik. Iz plenarne skupščine delavske zbornice.

Carinske olajšave za Ljubljanski velesejem 1928. Carinski svet je na svoji seji 24. januarja t. l. izdal sledeč odlok, ki ga je finančni minister odobril: 1. Da se pri začasnem uvozu predmetov, namenjenih za Ljubljanski velesejem, ki se vrši od 2. do 11. junija 1928, ne plačuje predpisana uvozna carina, ampak da se ista zavaruje garantnim pismom kake banke, ki je upravičena za trgovanje z devizami in valutami, po predhodnem protokolaranju pri gen. inspektoratu min. financ. 2. Da se pri izvozu v roku od 6 mesecev, računajoč od dne izvršene uvozne ekspedicije, brez posebnega odobrenja direkcije, vrne položeno garantno pismo. 3. Da se izvoz vrši po obstoječih predpisih za prevoz brez osiguranja valute, ako je izvršena pogodna ekspedicija. 4. Prostor na velesejmu se smatra za čas velesejma ter 8 dni pred in po velesejmu za carinsko skladišče. Vsled tega odpade vsako plačevanje dnevnic v času od 3. do 12. in od 3. do 6. 5. Da carinarnica smatra vse pošiljke za nujne. 6. Stroji, prodani na ljubljanskem velesejmu, zamorejo biti oproščeni od plačila uvoznih carinskih dajatev v toliko, v kolikor za to obstoje zakonske možnosti, a šele po predložitvi potrebnih potrdil. 7. Da odpade tudi plačilo 4odstotnega davka na blago, ki je prodano osebam, ki so plačale davke za poslednje tromesečje. Potrebno pa je za to potrdilo velesejma, trgovske zbornice in davkarije. Dalje so dovoljene tudi velike olajšave v načinu carinjenja razstavnega blaga.

Iz uprave. Sodr. E. Lenič (Francija): Ostanek 12 Din (iz poravnave koledarjev) smo vpisali pod tiskovni sklad. Iskrena hvala!

Zobje čvrsti in beli, usta sveža in lepa, to je uspeh zobne paste

„PEBECO“.

vprašati? Morda ta povišek predstavlja prtok novega kapitala iz inostranstva? Kaj še!

Ta povišek izvira od tod, ker se je delavce mizerno plačevalo.

Izkazanega dobička je imela družba l. 1913. 1.270.000 zlatih kron, leta 1925 pa že 38 milijonov dinarjev, ali 2.540.000 zlatih kron, to je za 100% višji dobiček od predvojnega. Koliko je pa še neizkazanega dobička, ki se skriva pred obdavčenjem, tega nihče ne ve, še manj pa, koliko kapitala se je preneslo v inozemstvo potom raznih taktijem itd.

V dobi premogovne krize l. 1925-1926 se je

delavski zaslužek znižal za tretjino prejšnjih izdatkov,

medtem ko se je v istem času krize in bede

zaslužek družbe zvišal skoraj za 20%.

Toda vzlic vsem tem dokazanim dobičkom in vzlic naraščajoči produkciji delavec-rudar zasluži manje, kakor je zaslužil l. 1919. Pred vojsko in takoj po končani vojski je prišla produkcija na šilt in delavca l. 1919 na 0,36 ton, zaslužek pa na 2,3 kron v predvojni valuti, dočim je marca meseca 1927 znašala produkcija 0,68 ton, a zaslužek 3,4 Din. Napram 100% višji produkciji v l. 1919. se je zaslužek delavcev zmanjšal.

Tudi pri primerjavi med zaslužkom rudarjev Trboveljske premogokopne družbe in zaslužkom rudarjev pri premogovnih družbah v Angliji in Nemčiji se lahko razvidi, kako velika razlika je v zaslužku med našimi in ostalimi rudarji v drugih državah. To so številke o stanju eksploatacije rudnikov in rudarjev. Mogoče bi navesti še druge številke, ki bi pokazale, kako ogrožen je dobiček rudniških podjetij in kako malo se pri tem misli na pomoč in olajšavo življenjskih razmer zaposlencev, ki so ta dobiček omogočili. Mi sicer nimamo samo Trboveljske premogokopne družbe, ampak tudi druge,

med njimi angleško in druge družbe v Mežici,

zasebna podjetja v Guštanju na Koroškem, ki pa niti za las bolje ne postopajo s svojim delavstvom, kakor Trboveljska, da, včasih huje kakor ona.

(Konec prihodnjič.)

Iz stranke.

Oblastno konferenco SSJ za ljubljansko oblast je oblastni odbor odločil za nekaj tednov, ker se bodo meseca marca vršila zadružna zborovanja. V ostalem bo oblastni odbor obvestil krajevne organizacije pismeno. Oblastni odbor.

Maribor.

Sreda, 22. februarja ob 20. uri: »Ples v maskah.« Ab. A. Kuponi. Gostovanje ge. Mitrovičeve. Navadne operne cene. Mariborski abonenti na bloke se opozarjajo, da se bodo vršile operne predstave samo do 1. aprila, to pa v velikem številu, po tem datumu pa samo operetne. Toliko v znanje s priporočilom, da se gg. blok-abonenti še pravočasno poslužujejo svojih vstopnic.

Predavanje. V četrtek dne 23. II. t. l. se vrši v prostorih Čitalnice prosvetnega odseka Delavske zbornice v Mariboru v hiši Pokojninskega zavoda v Dr. Karel Verstovšekovi ul. 4 predavanje s skioptičnimi slikami o lepem evropskem paradižu »Švica«. — Začetek predavanja točno ob pol 8. uri zvečer. Delavci in nameščenci se naprošajo, da se v velikem številu udeležijo tega predavanja, ki nam pokaže krasne slike romantičnega švicarskega gorovja in krasnih mest in pokrajin.

Zakaj se ne tlakuje cest?

V seji občinskega sveta z dne 18. novembra 1927 je bil storjen sklep, da se najame posojilo dveh milijonov Din v svrhu kanalizacije, ter regulacije meljskega predmestja. Po izdelanih načrtih se ima odprti Počehovski potok regulirati ter Meljska cesta potlakati. Tedaj, pred občinskimi volitvami, se je klerikalcem silno mudilo, dasi je vsakdo vedel, da se takih del v zimskem času ne bo izvrševalo. Toda kakor rečeno: Kleri-

kavzarji so rabili samo sklep za volitve, ni se jim pa mudilo z delom. Za kritje omenjenega posojila si niso bili v skrbeh. Od posebne vinske naklade po 1 Din od litra, katere donos je določen za gradbo stanovanj, je namreč ostal presežek od 300.000 Din in ta denar je večina določila za kritje omenjenega posojila, kar ni pravilno, toda klerikalni, demokrati in nemški občinski svetniki so po veliki večini hišni posestniki, zato jim je celo všeč, da se odvišni denar porabi raje za kanale ali za karkoli, samo da se hiše ne zidajo. Socialistični občinski svetniki so temu ugovarjali ter zahtevali, da se kritje vzame drugje, denar pa, ki je namenjen v stanovanjske gradbene svrhe, pa se naj porabi samo za te. Zastopnik demokratov se je s tem strinjal, toda javil je, da je za to, da se naj ta razpoložljivi denar izposodi iz gradbenega fonda in pozneje se naj poišče drug denar za gradbene svrhe. Socialistični govornik je bil mnenja, da se z regulacijo Melja sedaj ne mudi, ker se pozimi itak ne more kopati kanalov in še manj ceste tlakati. Toda dr. Jerovšek je izjavil, da je treba ravno pozimi brezposelnim dati pri liko, da kaj zaslužijo in da se bo z delom takoj pričelo. Toda od tedaj so minili skoraj že štirje meseci in ljubo sončcece tako gorko pritiska na »protežirani« meljski kot, ampak o kakem delu, bodisi o kopanju kanalov ali tlakanju, ni duha ne sluha. Meljčani se ravno sedaj naravnost pogrezajo v blatu. Kolikor ni bila Meljska cesta že preje slaba, so jo sedaj še avtobusi neusmiljeno razorali.

Seveda, sedaj so občinske volitve že za nami, zato imamo zopet »vremena«. Pa tudi brezposelni sedaj po volitvah za klerikalce več ne postojajo, ker brezposelni so po klerikalnih nazorih — lenuhi! Sicer je res, da je v Melju največje blato, toda tudi ostali deli mesta se ne morejo pritožiti, da bi ga ne imeli dovolj. To pa klerose ni motilo, da so pred občinskimi volitvami svojemu županu kadihli ter ga v deveta nebesa povzdigovali: češ, vidite volilci, kako se je naše mesto olepšalo »pod županom dr. Leskovarjem«!

Mestna občina je sicer nabavila drag cestni valjar ter drobilec, toda valjar se stalno nahaja nekje na deželi. Temu se ni čuditi. Klerikalizem je s truplom ter glavo na deželi, v mestu ima samo rep! Zato on mesto zanemarja.

Ko je postal neklerikalec gerent o-krajnega zastopa, je moral takoj cestni valjar »einrükati« v mesto in ko pa je prišel klerikalec na njegovo mesto, pa je hitro odvandal zopet tudi valjar!

Kaj po to pomeni? V občinski politiki mariborski ni morda vse v redu. Medtem ko so se izvršile volitve župana, podžupana ter mestnih svetovalcev, se ne morejo konstituirati odseki. Bile so sicer sklicane seje odsekov, da se konstituirajo, pa se je konstituiral samo finančni odsek, v katerem so demokrati predlagali dr. Jerovška (SLS) za predsednika; zato so pa klerikalci predlagali dr. Lipolda (SDS) za podpredsednika. Do tu je vladala še lepa harmonija. Naprej pa nikakor noče več! Seje ostalih odsekov so bile v zadnjem hipu zopet preklicane. Sedaj se govori, da so klerikalci dobili silno hud apetit na predsedstva kar v vseh odsekih, medtem ko je pred volitvami predsedstva finančnega odseka baje stajal nekak sporazum. Gosp. Jerovšek je baje šel predaleč in je na lastno pest napravil demokratom prevelike koncesije, zato pa je nastala revolucija na Koroški cesti; toda ne zunaj, marveč notri med štrimi stenami. Občinski interesi se seveda morajo klerikalno-demokratskim prepirom zapostaviti!

Občina noče nadaljevati z gradbo stanovanj. Sedaj je zadnji čas, da se kaj ukrene, ako se hoče letos kaj zidati; toda kakor vse kaže, se ne bo nič zidalo, ker se ni nič ukrenilo. Prebitek iz gradbenega fonda se je porabil nalašč v druge namene in večina stoji sedaj prekrizanih rok ter čaka na prvi maj, ne da bi skrbela za brezstanovanje. Očividno se zanaša, da bodo že zadovoljni pod milim

Za rudarje in šumske delavce!

Govor poslanca s. Petejana v fin. odboru dne 20. jan. tl. ob priliki debate o proračunu ministrstva za šume in rude.

(Nadaljevanje.)

Samo pri nas

se postopa z delavskimi sloji tako nesocialno in nekulturno,

kakor da bi to ne bili ljudje. To ni v interesu, niti v čast države. Dopustite, da se bo moglo delavstvo svobodno samo boriti proti svojim neprijateljem za pošteno in človeško življenje, da ne bo več, kakor sedaj, gladovalo. Žal pa vidimo ravno nasprotno, da državna podjetja nimajo niti najmanj smisla za blagor in eksistenco možnost delavstva. Kako naj privatna podjetja drugače postopajo?

Konstatirati moram, da tudi v državnih podjetjih

v Sloveniji niso razmere boljše,

kakor v privatnih podjetjih. Naj omenim samo one v Velenju, Zabukovci, kakor tudi v državni cinkarni v Celju. Nočem se spuščati v podrobnosti, da ne bo rekel kdo, da govorim zato, ker sem iz Slovenije. Vendar pa moram izjaviti, da imam vse polno pritožb o delavskih razmerah v omenjenih krajih. V interesu podjetja bi bilo, da se

v državnih podjetjih uredijo odnosi z delavci,

že radi tega, ker je, kakor znano, vsak gospodarski razvoj odvisen ne samo od dobrega vodstva, konjunkture, sreče pri poslih, temveč v veliki meri tudi od zadovoljnosti onih, ki pomagajo pri proizvodnji s svojo delavsko silo, to so delavci in uradniki, ki imajo ves obrat v rokah. Če bi država prednjačila v tem oziru, bi

tudi privatna podjetja bila primorana, slediti vzgledu države in ne zaostajati za njo. Ker pa vidijo ravno nasprotno, da država sama ne skrbi v zadostni meri za svoje delavce in nameščence in da gleda samo na višoke profite, je pač naravno, da tudi privatna podjetja ne postopajo boljše s svojim delavstvom.

Z ozirom na privatna podjetja naj omenim tudi delavske

razmere pri Trboveljski premogokopni družbi,

ki predstavlja najjačjo firmo v državi. Toda, kako skrbi ta družba za blagostanje delavstva, ki je zaposleno v tem podjetju? Na prvi pogled vidimo, da je delavstvo v zadnjih letih gospodarsko rapidno nazadovalo, vedno bolj propadalo, dočim je napravila družba velike dobičke. Posledica tega je, da v tem revirju, kjer je bilo svojčas vse polno veselja in življenja, vlada danes mrtvilo, vidite rudarje z povešenimi glavami, obraze polne obupa od gladi in morečih skrbi za obstoj svojih družin, do vratu pogreznjene v dolgovih. Torej na eni strani vsak dan večje propadanje, na drugi strani pa bujno razvijajoča se industrija in rapidno naraščajoči dobički.

Trboveljska premogokopna družba je imela pred vojno okroglo 19 milijonov kron, koncem l. 1924. pa je že izkazanega 50 milijonov Din družbenega kapitala, ki je pa na borzi predstavljal vrednost 360 milijonov Din. Odkod tako nagli porast akcijskega kapitala, se mora vsakdo začuden

nehom. Kaj se naj tedaj stori, ko bodo ljudje že na cesti, ker tudi, če se mišli na kake lahke zgradbe, vendar je tudi za take potrebno več mesecev.

Petletni nezakonski deček, zdrav, se odda za svojega. Tozadevno se je zglasiti pri socialnopolitičnem oddelku mestnega magistrata mariborskega, Rotovski trg 9, kjer se izvedo točnejši podatki. (Lepa slika socialnih razmer, da se morajo matere lastnim otrokom odpovedati! Pa pravijo, da je srednji vek za nami!)

Celje.

Krajevni organizaciji SSJ Celje-mesto in okolica sklicujeta za v soboto, dne 25. febr. ob pol 20. uri v mali dvorani Celjskega doma javen shod, na katerem bodo poročali: poslanec s. Petejan o političnem položaju v državi, socialistični občinski odborniki pa o občinskih zadevah obeh občin. Sodrugi iz mesta in okolice naj agitirajo od moza do moza za čim večjo udeležbo.

Občni zbor krajevne organizacije SSJ za okolico Celje se bo vršil v nedeljo, dne 26. tm. ob 9. uri dopoldan v gostilni »Jugoslovan« v Gaberju. Na dnevnem redu bodo poročila funkcionarjev, občinskega kluba itd. in volitev novega odbora. Člani, ki so v zaostanku s članarino, se pozivajo, da izvršijo svoje dolžnosti še pred občnim zborom. Udeležba je za člane dolžnost! Odbor.

Seja »Dobrodel. društva Ljudski dom« se vrši v četrtek, dne 23. tm. ob 7. uri zvečer v »Delavskem domu« v Gaberju, v prostorih na dvorišču. Odborniki se pozivajo na polnoštevilno udeležbo! — Predsednik.

Javna proračunska seja »Svobode« se vrši v torek 28. tm. ob 7. uri zvečer v »Delavskem domu«. K javni seji imajo dostop vsi člani »Svobode«.

Ukinitve krajevnega medstrokovnega odbora v Celju. Po informacijah smo doznali, da namerava »Strokovna komisija« v Ljubljani ukiniti »Okrožno tajništvo«. Tozadevno bo baje sklicana v Celju strokovna konferenca, ki se bo z zadevo podrobno bavila. Mi dvomimo, da je baš sedaj čas za ukinitve te, za celjsko delavstvo prepotrebne institucije. K stvari se še povrnemo.

Seja občinskega odbora okolice Celje, ki se je vršila v nedeljo, je bila zelo pestra. Socialistični občinski klub je ponovno interpeliral župana v zadevi parcelacije Ježovnikovega travnika in zgraditve javnega vodovodnega vodnjaka pri »Lastnem domu«. Na prvo kakor na drugo vprašanje je g. župan odgovoril, da prvo zadevo zavlačuje Agrarni

urad v Ljubljani, drugo pa Mestni magistrat celjski. Sprejel se je predlog soc. kluba, da se pri obeh uradih energičnem nastopu socialistov je vprašani velike socialne važnosti. — Pri občinskem obračunu za leto 1927, je socialistična delegacija izjavila, da za obračun ne more glasovati, ker ji meščanska večina ni dala prilike, da v odsekih sodeluje v korist delavstva in je istega sestavila po svoje: v korist meščanstva. Po energičnem nastopu socialistov je končno večina prišla do tega, da dovoli našim delegatom, da proračun pregleda. — Med drugim je imela meščanska večina pripravljen tudi predlog za povišanje stanarine v občinskih hišah. Proti temu predlogu je socialistični klub tako odločno interveniral, da je končno spravil meščansko večino v zadrego in so pristali na to, da se predlog odloži in se ne da hišnim posestnikom ravno pred ukinitvijo »Stanovanjskega zakona« »lepega« vzgleda. — Glede združitve okoliške občine z mestno se je sklenilo, da stopi okoliški župan v stik z mestnim in pripravi tozadevne predpriprave. — Omeniti je tudi vredno, da je bogataš Westen predlagal, da bi bilo potrebno, da pridobi okoliška občina žandarmerijsko stanico, ki se nahaja sedaj v mestu zase, in sicer tako, da se ji odstopi prostore, katere je občina namenila »Ljudski kuhinji«. Iz predloga, s katerim se bomo še bavili, veje pristni pruski — žandarski duh! Na odločno intervencijo socialistov je bil predlog odklonjen.

Trbovlje.

Javen shod sklicuje Kraj. org. SSJ za nedeljo dne 26. febr. 1928 ob 4. uri pop. v »Delavskem domu«, na katerem bo poročal poslanec s. Petejan o političnem položaju.

Zagorje ob Savi.

Javen shod sklicuje Kraj. org. SSJ za nedeljo dne 26. febr. 1928 ob 9. uri dop. v »Zadružnem domu« na Lokah, na katerem bo poročal poslanec s. Petejan o političnem položaju.

Velenje.

Malo odgovora velenjskih rudarjev na dopis v »Enotnosti«, v katerem opisujeta Martinšek in Polanc, na katerem sestanku je hotel tudi g. Martinšek uvesti mesečni prispevek Din 10, kar so vsi navzoči odklonili. Tolmačil je na sestanku takšne stvari, ki so mnogo let že veljavne po rudarskem zakonu, službenim redu in obrtnem redu. Veljavnost teh odredb je dala priliko raznim podjetnikom, da so že mnogo delavskih zaupnikov odpustili iz službe.

Če se je kdo pregrešil proti tem predpisom, je dobil obvestilo, da mora obstojati še nadalje II. rudarska skupina, katere obstoj je proti volji delavcev, proti duhu zakona o zaščiti delavcev in proti pravilniku. To je po volji rudniških podjetnikov. Delavci in delavski zaupniki so se že mnogo let borili proti II. rud. skupini, katera ni dala zaupnikom nobenih pravic. Zahtevali so, da se izvede volitve po zakonu o zaščiti delavcev; temu so se protivili podjetniki s pomočjo Revirnega urada in Rudarskega glavarstva. Izgovarjali so se, da ni še pravilnika, kar bi po mojem mnenju ne smelo biti; ko je stopil zakon o zaščiti delavcev dne 28. februarja 1922 v veljavo, bi morala z istim dnem biti razveljavljena tudi II. rudarska skupina. Seveda je bilo treba še časa, celih 5 let, da so gospodje podjetniki skovali nov pravilnik, s katerim hočejo še poslabšati zakon. To seveda sporazumno z g. ministrom za socialno politiko. Pravilnik pa ne more nasprotovati zakonu; če pa je pravilnik slab, je treba, da se gre za tem, da se izvaja zakon in zboljša pravilnik ne pa da se dela proti zakonu in proti volji delavcev. G. Martinšek je metal krivdo na stare zaupnike pred dvema letoma, da so ti krivi, da se ne vršijo volitve po zakonu o zaščiti delavcev. Trdil je, ko bo on zaupnik, se bo to prav gotovo izvršilo v treh mesecih. Sedaj bo pa že skoraj 2 leti od tega časa, pa se še niso izvršile. Sedaj je pravilnik izšel, g. Martinšek pa dela proti temu, kar je svoj čas obljubil uveljaviti. Hoče, da obstoja še nadalje II. rudarska skupina, kar pa je proti novemu zakonu. Mi svetujemo g. Martinšku in njegovim tovarišem, naj ne zavlačujejo razpisa zaupniških volitev na podlagi zakona o zaščiti delavcev. Boriti se je treba za zboljšanje tega pravilnika. Ne bojte se delavske obsodbe ali za svoje mandate; če ste pravilno delali, Vas bodo delavci še nadalje volili. Dobili boste zaupniške šarže nazaj, če ste pa s svojim delom poslabšali položaj in zgubili zaupanje delavcev, je pa že skrajni čas, da prekinete Vaše delovanje. Ne zavlačujte tako, kakor ste pri bratovski skladnici, kjer bi se morale vršiti volitve vsako leto; bo pa že 3 leta, odkar ni novih volitev. Mandate si sami podaljšati, je nepravilno. Delavci naj imajo svobodo, da odločajo vsako leto pri volitvah, kdo naj jih zastopa, ker oni morajo plačevati prispevke za zavarovanje. Stejete se k Bernotovim social. demokratom, s svojim delom pa kažete najhujše nazadnjaštvo, zavlačujete volitve ter s tem podpirate zahteve podjetnikov, ki so proti zakonu o zaščiti delavcev. Imeti hočete II. rudarsko skupino. Niso zastoj pisali delavci v čakalnici, da ste zaupniki podjetja, ne pa zaupniki delavcev. — Več rudarjev.

Študenti pri Mariboru.

Iz občinske seje. Vršila se je pri nas dne 9. februarja 2. redna seja občinskega odbora. Navzočih je bilo 21 odbornikov. Točno ob določeni uri je župan Kaloh z običajnim pozdravom otvoril sejo, nakar se je prešlo na dnevni red, ki je obsegal 16 točk. Proti zapisniku zadnje seje ni bilo najmanjšega ugovora in je iz tega razvidno, da imamo vsestransko objektivnega in zmožnega tajnika. Nato je župan poročal o tekočih delih in izvršbah. Pri tretji točki dnevnega reda: nujni predlogi, je občinski svetnik sohr. Leskošek odločno predlagal, da se reorganizira sistem in delovanje različnih odsekov v občinskem odboru. Dogajali so se namreč večkrat slučajni, da se je odsekom predbacivalo nedelovanje in se je s tem marsikomu zgodila krivica. Da bo pa članom odsekov omogočeno potrebno in vestno delovanje, zato je potrebno, da se vsaka važna zadeva ali prošnja odstopi dotičnemu odseku v pretres, v katerega resort in kompetenco spada; odseki naj imajo nato seje in poročajo o svojih sklepih pri prihodnji redni občinski seji celokupnemu odboru. S tem bo olajšano delo ne samo županu ampak tudi odboru. Predlog je bil soglasno sprejet. Nadalje je župan s. Kaloh prečital mnogoštevilne dopise in pitoke, kar se je vzelo na znanje. Sodrugi Leskošek je opozarjal pri tej priliki na to, da je velike važnosti, da se dopisi prečitajo in dobijo odborniki potrebne informacije in podatke, posebno če se stavi na nje vprašanja o različnih zadevah, od strani občanov. Pri poročilu odsekov je prvi poročal predsednik sanitetnega odseka sohr. Kirbiš obširno in stvarno o delovanju odseka. Poročal je nadalje predsednik cestnega odseka sohr. Kaz o sklepih zadnje odsekove seje. Nekoliko živahnije je postalo v sejni dvorani pri določitvi imena nove ulice na posestvu g. Štumfa. Občinski svetnik s. Kaz je predlagal naj se imenuje Karl Marks ulica. Temu imenu gospodi odborniki gospodarske liste niso ugovarjali, pač pa g. P. od liste najemnikov, ki diši po klerikalizmu. Po daljši debati je bil predlog sohruga Kaza proti enemu glasu sprejet. Nato se je vršila tajna seja, na kateri se je več prošenj ugodno rešilo, nekoliko pa se jih je odstopilo finančnemu odseku v pretres in obravnavo. Pripomniti je, da se je vršila seja z malenkostnimi izjemami stvarno in mirno, iz česar je razvidno, da naši nasprotniki začenjajo uvidevati, da smo socialisti ljudje, s katerimi se da govoriti in da nismo tako nevarni elementi, kot se je nas večkrat slikalo in kakor so si oni predstavljali pri zadnjih občinskih volitvah. Ker se ni nihče več k besedi javil, je sohrug laeoaitem, čil sejo ob pol 11. uri ponoči.

Mobilije vsakovrstne od navadne do najlince izdelave iz mehkega, trdega kakor tudi inozemskega lesa po najnižjih cenah. Samo lastna izdelava v Produktivni zadrugi mizarskih mojstrov. S prvim majem zelo znižane cene, solidno in dobro delo kakor tudi enoletno jamstvo.

Maribor, Grajski trg šte. 3.

Wiener Radioverlag, Wien, I., Pestalozziggasse Nr. 6./11.

Neobhodno potreben je za vsakega radio-amaterja

Radio-koledar 1928
Cena Din 25.— in

Radio-karta 1928

Cena Din 15.—,

Izdaja »Radiowell«.

„JUNIPER“

zeleno francosko žganje z brinjevim ekstraktom je najboljšje sredstvo proti revmatizmu, glavobolu, zobobolu itd.

„JUNIPER“ PRSNE KARAMELE

so edino sigurno sredstvo proti kašlju, hripavosti itd. — Doblje v vseh lekarnah drogerijah in konzumnih trgovinah. Trgovci, zahtevajte takoj engros cene. — Glavna zaloga:

VITOMIR DOLINŠEK

Zaloga parfumerije, kozmetike, kemikalij in galanterije

CELJE, GOSPOSKA ULICA 4

Vsi kupujejo obleke pri J. Trplinu, Maribor, Glavni trg 17
ker tam se dobi suknjo že od 26 Din naprej, kakor tudi vsakovrstno drugo blago po najnižjih cenah.

Čevlje po meri
kakor tudi vsakovrstna popravila iz najboljšega materiala, sol dna in točna izgotovitev po najnižjih cenah.

August Gusel, čevlj. mojster
Maribor, Frankopanova ulica Nr. 55

Na pepelnico, v sredo, velika pojedina raznovrstnih

MORSKIH RIB

v Prvi dalmatinski kleti,

Maribor, Mesarska ul. 5.

Istotam se dobi sveže morske ribe!

„Dürkopp“ šivalni stroji,

bodisi za čevljarje, krojače, šivilje ali za domačo porabo, so bili in ostanejo vedno najboljši. — Posebno pa opozarjam čevljarje, da imam v zalogi **levične stroje** (Linksarm) najboljše kakovosti in po brezkonkurenčnih cenah, proti 10letnemu jamstvu. — Se priporoča **JUSTIN GUŠTINČIČ**, trgovina in mehan. delavnica, Maribor, Tattenbachova ul. 14, nasproti Narodnega doma.

Razpis idejnih načrtov

Krajevni šolski odbor v Hrastniku namerava postaviti **ново šolsko poslopje z 12 razredi.**

Zato vabi gg. arhitekta Slovenije, da vpošljejo do 20. marca t. l. idejne načrte v merilu 1 : 200. Določeni sta 2 nagradi: I. 10.000 Din, II. 5.000 Din. Natančnejši pogoji se dobe osebno pri vodstvu deške osnovne šole v Hrastniku od 11. do 12. ure, izvemši nedelje in četrta.

Krajevni šolski odbor v Hrastniku.